

1. Raziskovalna organizacija:

Univerza v Ljubljani, *Filozofska fakulteta*

2. Ime in priimek mentorja:

Maja Žumer

3. Področje znanosti iz šifranta ARRS:

5.13 Informacijska znanost in bibliotekarstvo

4. Kontaktni e-naslov mentorja:

Maja.zumer@ff.uni-lj.si

5. Kratak opis programa usposabljanja:

Online knjižnični katalogi in drugi bibliografski sistemi so že več kot dve desetletji tarča kritik tako knjižničarjev kot uporabnikov. V literaturi zasledimo poročila o njihovi neučinkovitosti, težki uporabi, zamudnosti, neupoštevanju uporabnikovih modelov iskanja, zaostajanju za razvojem na spletu ter o problemih pri iskanju zaradi pomanjkljivih zapisov ali informacijske arhitekture sistema. Če želijo knjižnice ohraniti svojo veljavo v informacijskem svetu, morajo izkoristiti vse svoje prednosti in ponuditi uporabnikom storitve z dodano vrednostjo. Zato je izgradnja naprednejših sistemov, sistemov, ki bodo bolje izkoristili bogastvo bibliografskih podatkov ter navsezadnje tudi omogočili hiter dostop do informacij ali enostavno raziskovanje zbirke, nujno potrebna, če želimo uporabnikom ponuditi kvalitetne in uporabne storitve.

Kot eno izmed možnosti za premagovanje obstoječih pomanjkljivosti in izboljšanje uporabniške izkušnje s knjižničnimi sistemi za poizvedovanje, avtorji vse pogosteje izpostavljajo aplikacijo modela FZBZ (FRBR v angleščini). FZBZ je konceptualni model, ki predstavlja prelomnico v razumevanju bibliografskega sveta in je pomemben dejavnik pri izpolnjevanju uporabniških funkcij najdenja, identifikacije, izbire in pridobitve informacij.

V preteklih raziskavah smo že potrdili intuitivnost modela za končne uporabnike, razvijamo pa tudi nove vmesnike bibliografskih informacijskih sistemov, osnovane na vizualizaciji.

V predlagani raziskavi se želimo osredotočiti na naslednjo ključno točko v razvoju, in sicer na zasnovano in oblikovanje orodij ter mehanizmov, ki bodo omogočili enostavno, široko in usklajeno implementacijo FZBZja v knjižnicah in drugih zainteresiranih institucijah. Obstoječ (in zelo zastarel) format MARC bodo v prihodnosti namreč nadomestili novi formati Semantičnega spleta, predvsem t.i. Linked Open Data oziroma RDF. Spremenjen računalniški format kot tudi nov konceptualni model, ki bo redefiniral dosedanji način opisovanja informacijskih virov, pa ne bosta vplivala le na prikaz informacij v bibliografskih informacijskih sistemih, ampak tudi na sam proces katalogizacije. Za oblikovanje novega sistema za katalogizacijo in izmenjavo bibliografskih podatkov bo potrebno analizirati možnosti vzpostavitve univerzalne normativne kontrole za dela in izrazne oblike, oblikovati mehanizme, ki bodo podpirali ne le izmenjavo podatkov med knjižnicami ampak tudi sodelovanje z drugimi viri podatkov ter izoblikovati osnovna katalogizacijska orodja za knjižničarje.

Online library catalogs and other bibliographic systems have been criticized by both

librarians and users for several decades. Researchers report on problems such as inefficiency, difficulty, waste of time, disregard of user's search models. Users cannot search successfully due to insufficient and inconsistent bibliographic information and inadequate information system architecture. If the libraries want to maintain their position in the information world, they must expose their advantages and offer value-added services to their users. Therefore, the design of more advanced systems, which will better exploit the wealth of bibliographic data and, ultimately, enable efficient access to information or simply support exploration is essential if we are to provide users with high-quality and useful services .

As one of the possibilities to overcome existing shortcomings and improve the user experience when searching in a library system, researchers are increasingly suggesting the implementations of the FRBR model. FRBR is a conceptual model that represents a turning point in the understanding of the bibliographic universe and is an important factor in fulfilling the user tasks of finding, identification, selection and acquisition of information.

In previous studies, we have confirmed the intuitiveness of the model for end-users, as well as developed and tested new interfaces for bibliographic information systems, based on visualization.

In the proposed study we want to focus on the next key point in the development, namely the design and creation of tools and mechanisms that will enable simple, broad and coordinated implementation of FRBR in libraries and other institutions. Existing (and old-fashioned) MARC format is being replaced by new formats of the Semantic Web, especially Linked Open Data and RDF. The new format, supporting the new conceptual model, will not only affect the display of information in bibliographic information systems, but also the very process of cataloging. In order to create a new tool to support cataloging and sharing of bibliographic data, it will be necessary to analyze the possibility of establishing universal authority control for works and expressions, and to create mechanisms that will support not only the exchange of information between libraries but also cooperate with other data sources.